

Lenkijos mokestis, taikomas mažmeninės prekybos sektoriui, ir Vengrijos reklamos mokestis nepažeidžia valstybės pagalbą reglamentuojančios Sąjungos teisės

Teisingumo Teismas atmetė Komisijos apeliacinius skundus ir paliko galioti Bendrojo Teismo sprendimus

2016 m. rugsėjo 1 d. įsigaliojusi įstatymu Lenkija nustatė mokestį, taikomą mažmeninės prekybos sektoriui. Šis mokestis taikomas mažmeniniam prekių pardavimui vartotojams, juo apmokestinami visi mažmenininkai, kurių mėnesio apyvarta viršija 17 mln. Lenkijos zlotų (PLN) (maždaug 4 mln. EUR) sumą. Nustatyti du skirtingi šio mokesčio tarifai: apyvartos daliai nuo 17 mln. PLN iki 170 mln. PLN taikomas 0,8 % tarifas, o apyvartos daliai, viršijančiai 170 mln. PLN – 1,4 % tarifas.

Užbaigusi oficialią šios priemonės tyrimo procedūrą, pradėtą 2016 m. rugsėjo 19 d. sprendimu¹, Europos Komisija 2017 m. birželio 30 d.² sprendime konstatavo, kad šis progresinis mokestis yra su vidaus rinka nesuderinama valstybės pagalba, ir nurodė Lenkijai panaikinti visus mokėjimus, sustabdytus priėmus tą sprendimą.

Lenkija kreipėsi į Europos Sąjungos Bendrąjį Teismą ir jis 2019 m. gegužės 16 d. sprendimu³ panaikino sprendimą pradėti oficialią tyrimo procedūrą ir neigiamą sprendimą dėl Lenkijos. Jis nusprendė, kad Komisija klaidingai manė, jog progresinio mokesčio, kuriuo apmokestinama iš mažmeninės prekybos gauta apyvarta, nustatymas suteikia atrankųjį pranašumą įmonėms, kurių apyvarta iš šios veiklos yra nedidelė, ir jog sprendime pradėti oficialią tyrimo procedūrą Komisija negalėjo laikinai kvalifikuoti nagrinėjamos mokesstinės priemonės kaip naujos pagalbos, nesiremama tuo, kad, atsižvelgiant į bylos medžiagą, yra pagrįstų abejonių šiuo klausimu.

O Vengrija 2014 m. rugpjūčio 15 d. įsigaliojusi įstatymu nustatė progresinį mokestį, taikomą pajamoms iš reklamos platinimo šioje valstybėje narėje. Šio mokesčio bazė – Vengrijoje veiklą vykdančių reklamos platintojų (rašytinės spaudos priemonių, audiovizualinės žiniasklaidos ar skelbimų platintojų) apyvarta, neatskaičius mokesčių; iš pradžių jo tarifų skalę sudarė šeši progresiniai tarifai, taikyti atsižvelgiant į apyvartą, o vėliau ši skalė pakeista taip, kad ją sudarė tik du tarifai, be to, nustačius šį mokestį, suteikta galimybė mokesčių mokėtojams, kurių pelnas iki mokesčių 2013 finansiniais metais buvo lygus nuliui ar neigiamas, iš apmokestinimo bazės atskaityti 50 % nuostolių, perkeltų iš ankstesnių finansinių metų.

Užbaigusi oficialią šios priemonės tyrimo procedūrą, pradėtą 2015 m. kovo 12 d. sprendimu⁴, Komisija 2016 m. lapkričio 4 d. sprendime⁵ konstatavo, kad Vengrijos patvirtinta mokesstinė

¹ 2016 m. rugsėjo 19 d. Komisijos sprendimas dėl valstybės pagalbos SA.44351 (2016/C) (ex 2016/NN) (Lenkija – Lenkijos mokestis, taikomas mažmeninės prekybos sektoriui) – Kvietimas teikti pastabas pagal [SESV] 108 straipsnio 2 dalį (OL C 406, C 406, p. 76, toliau – sprendimas pradėti procedūrą).

² 2017 m. birželio 30 d. Komisijos sprendimas (ES) 2018/160 dėl valstybės pagalbos SA.44351 (2016/C) (ex 2016/NN), kurią Lenkija suteikė nustatydama mokestį, taikomą mažmeninės prekybos sektoriui (OL L 29, 2018, p. 38, toliau – neigiamas sprendimas dėl Lenkijos).

³ 2019 m. gegužės 16 d. Bendrojo Teismo Sprendimas *Lenkija / Komisija*, [T-836/16 ir T-624/17](#); taip pat žr. pranešimą spaudai [Nr. 64/19](#).

⁴ 2015 m. kovo 12 d. Sprendimas dėl valstybės pagalbos SA.39235 (2015/C) (ex 2015/NN) – Vengrija – Reklamos mokestis – Kvietimas teikti pastabas pagal [SESV] 108 straipsnio 2 dalį (OL C 136, 2015, p. 7).

⁵ 2016 m. lapkričio 4 d. Sprendimas (ES) 2017/329 dėl priemonės SA.39235 (2015/C) (ex 2015/NN), kurią Vengrija įgyvendino dėl apyvartos iš reklamos apmokestinimo (OL L 49, 2017, p. 36).

priemonė dėl savo progresinio pobūdžio ir dėl galimybės atskaityti perkeltus nuostolius yra su vidaus rinka nesuderinama valstybės pagalba, ir nurodė nedelsiant ir veiksmingai susigrąžinti suteiktą pagalbą iš jos gavėjų.

Vengrija kreipėsi į Bendrąjį Teismą ir jis 2019 m. birželio 27 d.⁶ sprendimu panaikino šį Komisijos sprendimą, konstatavęs, kad Komisija klaidingai teigė, jog nagrinėjama mokestine priemone ir galimybė iš dalies atskaityti perkeltus nuostolius suteikiamas atrankusis pranašumas.

Dviejuose 2021 m. kovo 16 d. paskelbtuose sprendimuose Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) atmetė apeliacinius skundus, Komisijos pateiktus dėl skundžiamų sprendimų. Grįsdama apeliacinius skundus, Komisija tvirtino, kad Bendrasis Teismas pažeidė SESV 107 straipsnio 1 dalį, kai nusprendė, kad atitinkamais šiose bylose nagrinėjamais progresiniais apyvartos mokesčiais nesuteikiama atrankiojo pranašumo.

Savo sprendimuose Teisingumo Teismas nepritarė Komisijos argumentams ir dar kartą patvirtino pagrindinių vidaus rinkos laisvių srityje galiojantį principą, pagal kurį, **atsižvelgiant į dabartinę Sąjungos mokesčių teisės derinimo būklę, valstybės narės gali laisvai nustatyti apmokestinimo sistemą, kuri, kaip jos mano, yra tinkamiausia, todėl progresinio apyvartos apmokestinimo taikymas priklauso kiekvienos valstybės narės diskrecijai**⁷, jeigu nagrinėjamos priemonės esminės savybės neturi akivaizdžiai diskriminacinių aspektų.

Teisingumo Teismo vertinimas

Visų pirma Teisingumo Teismas priminė, kad norint bendrai taikomą priemonę kvalifikuoti kaip „valstybės pagalbą“, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, turi būti įvykdyta nagrinėjama priemone suteikiamo atrankiojo pranašumo sąlyga, o tai reiškia, kad reikia nustatyti, ar šia priemone „tam tikroms įmonėms ar tam tikrų prekių gamybai“ sudaromos palankesnės sąlygos nei kitoms, kurių faktinė ir teisinė padėtis, atsižvelgiant į minėtą sistemą siekiamą tikslą, yra panaši ir kurioms taip pat taikomas diferencijuotas požiūris, iš esmės galintis būti kvalifikuojamas kaip diskriminacinis. Konkrečiai kalbant, vertindama nacionalinę mokesčių priemonę Komisija turi nustatyti referencinę arba „įprastą“ mokesčių sistemą, taikomą atitinkamoje valstybėje narėje, ir įrodyti, kad nagrinėjama mokestine priemone nukrypstama nuo šios referencinės sistemos, nes pagal ją diferencijuojami ūkio subjektai, kurių faktinė ir teisinė padėtis, atsižvelgiant į šią sistemą siekiamą tikslą, yra panaši, tačiau toks diferencijavimas nepateisinamas atitinkamos sistemos pobūdžiu arba bendra struktūra.

Būtent atsižvelgdamas į šiuos svarstymus Teisingumo Teismas pirmiausia nagrinėjo, ar šiose bylose Bendrasis Teismas teisingai nusprendė, kad Komisija neįrodė, jog nagrinėjamomis mokestinėmis priemonėmis suteikiamas atrankinis pranašumas „tam tikroms įmonėms arba tam tikrų prekių gamybai“. Šiuo aspektu Teisingumo Teismas patvirtino Bendrojo Teismo analizę, pagal kurią šiose bylose nagrinėjamų mokestinių priemonių progresiniai tarifai yra referencinės sistemos, į kurią atsižvelgiant reikia vertinti, ar suteiktas atrankusis pranašumas, dalis.

Išskyrus sritis, kuriose Sąjungos mokesčių teisė yra suderinta, valstybės narės turi autonomiją mokesčių srityje ir gali laisvai nustatyti apmokestinimo sistemą, kuri, kaip jos mano, yra tinkamiausia, taigi ir įtvirtinti progresinį apmokestinimą. Konkrečiai kalbant, pagal Sąjungos teisę valstybės pagalbos srityje valstybėms narėms nedraudžiama pasirinkti progresinių mokesčių tarifų, skirtų atsižvelgti į mokesčių mokėtojų pajėgumą mokėti mokesčius, taip pat valstybės narės neįpareigojamos taikyti progresinius tarifus tik apmokestinant pelną ir jų netaikyti apmokestinant apyvartą.

⁶ 2019 m. birželio 27 d. Bendrojo Teismo Sprendimas *Vengrija / Komisija*, [T-20/17](#); taip pat žr. pranešimą spaudai [Nr. 84/19](#) (toliau kartu su minėtu Sprendimu *Lenkija / Komisija* – skundžiami sprendimai).

⁷ Šiuo klausimu taip pat žr. 2020 m. kovo 3 d. Sprendimo *Vodafone Magyarország*, [C-75/18](#), 49 punktą ir 2020 m. kovo 3 d. Sprendimo *Tesco-Global Áruházak*, [C-323/18](#), 69 punktą (taip pat žr. pranešimą spaudai [Nr. 20/20](#)), dėl valstybės pagalbos žr. 2018 m. balandžio 26 d. Sprendimo *ANGED*, [C-233/16](#), 50 punktą (taip pat žr. pranešimą spaudai [Nr. 57/18](#)).

Šiomis aplinkybėmis mokesčio, prie kurio priskiriami progresiniai mokesčio tarifai, esminės savybės iš esmės sudaro referencinę sistemą arba „įprastą“ mokesčių sistemą atrankumo sąlygos analizės tikslais. Prireikus Komisija turi įrodyti, kad nacionalinės mokesčių priemonės savybės yra akivaizdžiai diskriminacinės ir dėl to nepriskirtinos prie referencinės sistemos, o tai gali parodyti nenuoseklus apmokestinimo kriterijų pasirinkimas, atsižvelgiant į šia priemone siekiamą tikslą. Vis dėlto šiose bylose Teisingumo Teismas konstatavo, kad **Komisija neįrodė, jog Lenkijos ir Vengrijos teisės aktų leidėjų patvirtintų priemonių savybės buvo akivaizdžiai diskriminacinės**, siekiant apeiti iš Sąjungos teisės kylančius reikalavimus valstybės pagalbos srityje. Taigi skundžiamuose sprendimuose Bendrasis Teismas pagrįstai konstatavo, kad nusprendusi, jog nagrinėjamų mokesčių priemonių progresinė skalė nėra referencinės sistemos, į kurią atsižvelgiant turi būti vertinamas šių priemonių atrankumas, dalis, Komisija klaidingai rėmėsi neišsamia ir fiktyvia referencine sistema.

Byloje (C-562/19 P) dėl Lenkijos nustatyto mokesčio, taikomo mažmeninės prekybos sektoriui, Teisingumo Teismas toliau nagrinėjo motyvus, kuriais remdamasis Bendrasis Teismas panaikino ir sprendimą pradėti oficialią tyrimo procedūrą dėl šios valstybės narės patvirtintos mokesčių priemonės. Šioje byloje Bendrasis Teismas nusprendė, kad Komisija laikinai kvalifikavo nagrinėjamą mokesčių priemonę kaip naują pagalbą, remdamasi akivaizdžiai klaidinga jos analize, taigi ši analizė buvo netinkama pakankamai teisiškai pagrįsti Komisijos pagrįstoms abejonėms dėl šios priemonės kvalifikavimo kaip naujos pagalbos. Teisingumo Teismas priminė, kad vertinant sprendimo pradėti oficialią tyrimo procedūrą galiojimą Sąjungos teismo atliekama kontrolė apsiriboja Komisijos vertinimo, atlikto kvalifikuojant priemonę kaip „valstybės pagalbą“, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, patikrinimu. Teisingumo Teismas konstatavo, kad Bendrasis Teismas tik patikrino, ar sprendime pradėti oficialią tyrimo procedūrą laikinai kvalifikuoama priemonė kaip valstybės pagalbą Komisija padarė akivaizdžią teisės klaidą, ir pažymėjo, kad bet kuriuo atveju Bendrasis Teismas panaikino tą sprendimą ne pakartodamas motyvus, kuriais remdamasis prieš tai nusprendė panaikinti neigiamą sprendimą dėl Lenkijos. Taigi **Teisingumo Teismas atmetė apeliacinio skundo pagrindus, kiek jie susiję su tuo, kad Bendrasis Teismas panaikino sprendimą pradėti oficialią tyrimo procedūrą ir įsakymą sustabdyti pagalbą.**

Galiausiai byloje (C-596/19 P) dėl Vengrijos nustatyto reklamos mokesčio Teisingumo Teismas nusprendė, kad Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai konstatavo, jog **pereinamuoju laikotarpiu suteikta galimybė iš dalies atskaityti perkeltus nuostolius nesuteikia atrankiojo pranašumo**. Pereinamojo laikotarpio priemonės, kuria atsižvelgiama į pelną, patvirtinimas nėra nenuoseklus, atsižvelgiant į persikirstymo tikslą, kurio siekė Vengrijos teisės aktų leidėjas nustatydamas reklamos mokestį. Teisingumo Teismas pažymėjo, kad kriterijus, susijęs su pelno negavimu finansiniais metais, buvusiais prieš įsigaliojant šiam mokesčiui, yra objektyvus, nes įmonės, galinčios pasinaudoti pereinamuoju laikotarpiu suteikta galimybe iš dalies atskaityti nuostolius, yra mažiau pajėgios mokėti šį mokestį nei kitos įmonės.

Remdamasis šiais motyvais, **Teisingumo Teismas atmetė apeliacinius skundus, Komisijos pateiktus dėl skundžiamų sprendimų.**

PRIMINIMAS: Teisingumo Teismui galima paduoti apeliacinį skundą dėl Bendrojo Teismo sprendimo ar nutarties tik teisės klausimais. Paprastai sprendimo vykdymas dėl apeliacinio skundo nesustabdomas. Jei apeliacinis skundas priimtinas ir pagrįstas, Teisingumo Teismas Bendrojo Teismo sprendimą panaikina. Jis gali pats priimti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima padaryti. Priešingu atveju, jis grąžina bylą Bendrajam Teismui, kuriam Teisingumo Teismo apeliacine tvarka priimtas sprendimas yra privalomas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

Visas sprendimų tekstas (C-562/19 P ir C-596/19 P) nuo jų paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Nuotraukas iš sprendimų paskelbimo posėdžio galima rasti „Europe by Satellite“ ☎ (+32) 2 2964106